

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Co-funded by
the European Union

Το έργο EMCITY χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Εθνικής Υπηρεσίας Νεολαίας της Ιταλίας στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ (Συμφωνία επιχορήγησης N. KA220-YOU-000029084).

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν αποτελεί έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνο των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

<https://www.emcityeu.net/>

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Στόχος της ενότητας: Στόχος της ενότητας με τίτλο «Πολιτική Προστασία» είναι οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν τις κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες σχετικά με την πολιτική προστασία, να αποκτήσουν κουλτούρα ασφάλειας και να γνωρίζουν πώς να αντιδράσουν σε έναν κίνδυνο.

Διάρκεια της ενότητας: 4 ώρες

Μαθησιακοί στόχοι

1. Γνώση της ιεραρχίας της πολιτικής προστασίας και το βασικό θεσμικό πλαίσιο.
2. Κατάταξη των φορέων πολιτικής προστασίας στα επίπεδα ιεραρχίας
3. Αναγνώριση των πιθανών κινδύνων, των τρωτών σημείων και των κινδύνων στην περιοχή παρέμβασης
4. Εξοικείωση με τον κύκλο διαχείρισης καταστροφών
5. Αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και άσκησης θετικής επιρροής στους άλλους
6. Συμβολή σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης με την υποστήριξη των αρχών πολιτικής προστασίας
7. Υιοθέτηση θετικής στάσης απέναντι στην κουλτούρα ασφάλειας και στη συνεχή εκπαίδευση για την πολιτική προστασία

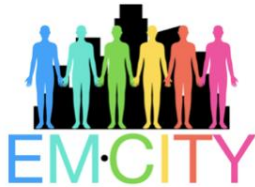
Μαθησιακές δραστηριότητες/μέθοδοι διδασκαλίας

Πίνακας περιεχομένων

- 4.1 Βασικά στοιχεία πολιτικής προστασίας
 - 4.1.1 Ιεραρχία και αλυσίδα διοίκησης (τοπική, περιφερειακή, εθνική, διεθνής),
 - 4.1.2 Γλωσσάριο σχετικά με την έκτακτη ανάγκη και την πολιτική προστασία,
 - 4.1.3 Πιθανοί κίνδυνοι/κίνδυνοι σε τοπικές περιοχές,
 - 4.1.4 Κύκλος καταστροφής, κατευθυντήριες γραμμές και επαφές,
 - 4.1.5 Πώς να συμπεριφέρεστε κατά τη διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης
- 4.2 Παράδειγμα δραστηριοτήτων για την ενότητα πολιτικής προστασίας
- 4.3 Χρήσιμοι σύνδεσμοι
- 4.4 Αξιολόγηση

4.1 Βασικά στοιχεία πολιτικής προστασίας

4.1.1 Ιεραρχία και αλυσίδα διοίκησης (τοπική, περιφερειακή, εθνική και διεθνής)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ είναι ο σχεδιασμός, η πρόληψη, η υλική και ψυχολογική προετοιμασία και η κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων - δυνάμεων και μέσων- της χώρας, η οποία αποσκοπεί στην προστασία των πολιτών και των επισκεπτών από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπογενείς καταστροφές, που προκαλούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε καιρό ειρήνης, αλλά και στη διαφύλαξη των πάσης φύσεως αγαθών, υλικών και πλουτοπαραγωγικών πηγών, κρίσιμων υποδομών, εγκαταστάσεων και μνημείων της χώρας, με στόχο την ελαχιστοποίηση των όποιων δυσμενών επιπτώσεων (ΓΓΠΠ).

Σε κάθε χώρα, αν και υπάρχουν κοινά στοιχεία, ισχύει διαφορετικό θεσμικό πλαίσιο για την πολιτική προστασία, το οποίο καθορίζει τους φορείς πολιτικής προστασίας και τις αρμοδιότητές τους.

Ο φορέας που ηγείται όλων των υπολοίπων είναι αυτός που επεξεργάζεται, σχεδιάζει, καθορίζει και παρακολουθεί την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα της πολιτικής προστασίας.

Σε αυτό το τμήμα, το εκπαιδευτικό υλικό που θα παραχθεί θα είναι διαφορετικό για κάθε χώρα, καθώς οι οργανισμοί πολιτικής προστασίας και η ιεραρχία που τους αφορά διαφέρουν.

Οι εκπαιδευτές αυτής της ενότητας θα παρουσιάσουν τους κύριους φορείς που εμπλέκονται στην πολιτική προστασία στη χώρα τους (Υπουργείο, Δυνάμεις Ασφαλείας, Περιφέρεια, Δήμος κ.λπ.) και ποια είναι η βασική αλυσίδα διοίκησης.

Έμφαση θα δοθεί στις υπηρεσίες πολιτικής προστασίας που λειτουργούν στο πεδίο κατά τη στιγμή της έκτακτης ανάγκης και οι εθελοντές θα πρέπει να γνωρίζουν το σύστημα εθελοντισμού που ισχύει σε κάθε χώρα. Επιπλέον, θα υπογραμμιστεί ο ρόλος των οργανώσεων ανθρωπιστικής βοήθειας και ο τρόπος με τον οποίο οι τοπικές κοινότητες συμβάλλουν σε ένα αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα πολιτικής προστασίας.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στην έννοια της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης και στον τρόπο με τον οποίο ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλάζει την πολιτική προστασία σε κάθε χώρα και στην Ευρώπη. Θα δοθούν παραδείγματα για να τονιστεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων και στοιχείων πολιτικής προστασίας.

4.1.2 Γλωσσάριο για την έκτακτη ανάγκη και την πολιτική προστασία

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν οι βασικές έννοιες της πολιτικής προστασίας και η βασική ορολογία.

Καταστροφή, κέντρο επιχειρήσεων, δυνάμεις ασφαλείας, εκκένωση, ενιαίος αριθμός έκτακτης ανάγκης, κίνδυνος, κλιματική αλλαγή, ανθεκτικότητα, διαχείριση κινδύνου καταστροφών, ετοιμότητα.

Επιπλέον, σε κάθε χώρα μπορεί να προστεθεί ορολογία που είναι απαραίτητο να γνωρίζει ο κάτοικος της συγκεκριμένης χώρας, όπως για παράδειγμα τα ονόματα των σχεδίων πολιτικής προστασίας που ισχύουν στην Ελλάδα (Ξενοκράτης, Εγκέλαδος, Δάρδανος, Βορέας).

Οι κυριότεροι όροι στην πολιτική προστασία είναι:

1. Κίνδυνος: ένα δυνητικά καταστροφικό γεγονός, φαινόμενο ή ανθρώπινη δραστηριότητα που μπορεί να προκαλέσει απώλεια ζωής ή τραυματισμό, υλικές ζημιές, κοινωνική και οικονομική αναστάτωση ή περιβαλλοντική υποβάθμιση.

2. Τρωτότητα: οι συνθήκες που καθορίζονται από φυσικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες ή διαδικασίες που αυξάνουν την ευπάθεια μιας κοινωνίας στις επιπτώσεις των κινδύνων.

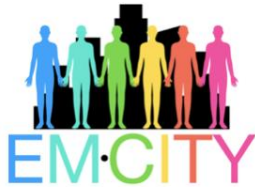
3. Ευαισθησία: οι παράγοντες που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την εξέλιξη ενός κινδύνου σε καταστροφή.

4. Ανθεκτικότητα: η ικανότητα ενός συστήματος ή μιας κοινωνίας, που είναι δυνητικά εκτεθειμένη σε πιθανούς κινδύνους, να αντιστέκεται ή να προσαρμόζεται, με στόχο τη διατήρηση ενός αποδεκτού επιπέδου λειτουργίας και συνοχής.

5. Καταστροφή: η σοβαρή διαταραχή της λειτουργίας της κοινωνίας, η οποία προκαλεί εκτεταμένες ανθρώπινες, υλικές και περιβαλλοντικές απώλειες, οι οποίες υπερβαίνουν την ικανότητα της πληγείσας κοινωνίας να τις αντιμετωπίσει με τα δικά της μέσα και πόρους.

6. Έγκαιρη προειδοποίηση: η έγκαιρη ειδοποίηση και η παροχή επαρκών πληροφοριών, μέσω των αρμόδιων φορέων, οι οποίες επιτρέπουν τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για την

αποφυγή ή τη μείωση των επιπτώσεων του κινδύνου και την προετοιμασία για αποτελεσματική αντιμετώπιση.

7. Συντονισμός: η οργάνωση, η ιεράρχηση και η παρακολούθηση των απαιτούμενων δράσεων, καθώς και η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας, η εφαρμογή των κανόνων επιχειρησιακής δράσης και η συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

8. Πρόληψη: το σύνολο των ενεργειών και μέτρων που αποσκοπούν στην πλήρη αποφυγή των πιθανών επιπτώσεων των κινδύνων και στην ελαχιστοποίηση των φυσικών, τεχνολογικών καταστροφών και άλλων απειλών.

9. Ετοιμότητα: το σύνολο των ενεργειών και μέτρων που λαμβάνονται εκ των προτέρων για την εξασφάλιση αποτελεσματικής αντίδρασης σε καταστάσεις καταστροφών.

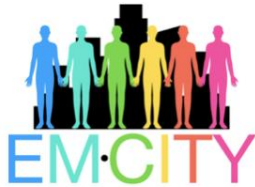
10. Αντιμετώπιση: περιλαμβάνει τις ενέργειες, κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά την καταστροφή, για την προστασία της ζωής και της υγείας των ανθρώπων, την αντιμετώπιση των άμεσων βιοτικών αναγκών τους και τη διασφάλιση της παροχής βοήθειας και στήριξης για τον μετριασμό των επιπτώσεων της καταστροφής.

11. Βραχυπρόθεσμη ανακούφιση: περιλαμβάνει δράσεις μετά από μια καταστροφή που αποσκοπούν στην αποκατάσταση ή τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης κατά τις πρώτες ώρες και ημέρες μετά την εκδήλωσή της.

12. Κύκλος διαχείρισης καταστροφών: το σύνολο των τακτικών και διαχειριστικών αποφάσεων και επιχειρησιακών δραστηριοτήτων σε όλα τα στάδια και τις φάσεις του κύκλου των καταστροφών, δηλαδή πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση.

13. Οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών (Evacuation): Περιλαμβάνει όλες τις ενέργειες για την προληπτική απομάκρυνση πολιτών που κινδυνεύουν λόγω της παραμονής τους κοντά σε περιοχή που απειλείται από καταστροφικό φαινόμενο που βρίσκεται σε εξέλιξη.

14. Ομάδες πρώτης (1ης) ανταπόκρισης (First Responders): οι αρμόδιοι από πλευράς υλικού και θέσης, επιχειρησιακά, οι οποίοι είναι οι πρώτοι που ανταποκρίνονται στο καταστροφικό συμβάν.

15. Εμπειρογνώμονες Πολιτικής Προστασίας (Civil Protection Experts): ο ειδικός επιστήμονας ή το πιστοποιημένο στέλεχος σε θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση και την αντιμετώπιση των καταστροφών και τον υπολογισμό κρίσιμων παραγόντων, όπως η εκτίμηση του κινδύνου, οι κίνδυνοι γενικά, η τρωτότητα, η έκθεση σε κίνδυνο.

16. Έκτακτη ανάγκη: η ξαφνική και απρόβλεπτη απειλητική κατάσταση που απαιτεί άμεσα μέτρα για την ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών της.

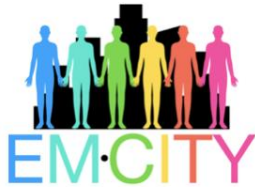
17. Εθνική πολιτική μετριασμού των κινδύνων: σχέδιο δράσης που καθορίζει σε εθνικό επίπεδο τους τελικούς και ενδιάμεσους στόχους για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών, καθώς και τους αντίστοιχους δείκτες αξιολόγησης και τα χρονοδιαγράμματα. Περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες δράσεις, διαδικασίες και προγράμματα που σχετίζονται με όλες τις φάσεις του κύκλου των καταστροφών και ειδικότερα την πρόληψη, την ετοιμότητα, την αντιμετώπιση, την αποκατάσταση, καθώς και την ανατροφοδότηση του σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο για τη μείωση του κινδύνου και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας

18. Κίνδυνος: οι πιθανές ανθρώπινες, υλικές ή περιβαλλοντικές απώλειες σε μια καθορισμένη χρονική περίοδο, οι οποίες είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού κινδύνων, συνθηκών ευπάθειας και έλλειψης ικανότητας ή κατάλληλων μέτρων για τη μείωση των πιθανών αρνητικών συνεπειών. (Νόμος 4662/2020 GR)

4.1.3 Πιθανοί κίνδυνοι στις τοπικές περιοχές

Οι κίνδυνοι είναι μέρος του κόσμου γύρω μας και η εμφάνισή τους είναι αναπόφευκτη. Οι πλημμύρες, οι κατολισθήσεις, οι πυρκαγιές, οι σεισμοί και άλλα επικίνδυνα γεγονότα είναι φυσικά φαινόμενα στα οποία ο άνθρωπος έχει περιορισμένο έλεγχο. Τα γεγονότα αυτά οδηγούν σε περιοδικές ζημιές στο περιβάλλον: οι πυρκαγιές μπορούν να καταστρέψουν τα δάση, οι πλημμύρες μπορούν να διαβρώσουν τις όχθες των ρεμάτων και μια σειρά από γεωλογικούς κινδύνους, οι οποίοι μπορούν να αλλοιώσουν σοβαρά το φυσικό τοπίο (<https://planningforhazards.com/>)

Ακολουθούν περιγραφές των πιο συνηθισμένων καταστροφών. Σε αυτό το υποκεφάλαιο, θα περιγραφούν αρχικά τα είδη καταστροφών όπως οι πλημμύρες, οι σεισμοί, οι πυρκαγιές, οι χιονοπτώσεις και ο παγετός. **Στη συνέχεια, σε κάθε χώρα ξεχωριστά, θα πρέπει να προστίθεται μια υποενότητα για τις τοπικές καταστροφές και τις ιδιαιτερότητες της περιοχής παρέμβασης, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι να γνωρίσουν λεπτομερέστερα την εν λόγω περιοχή.**

Σεισμός

Ο σεισμός είναι ένα φυσικό φαινόμενο που, όταν εκδηλώνεται σε αστικές περιοχές, μπορεί να προκαλέσει συνέπειες και επιπτώσεις τόσο στον πληθυσμό όσο και στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον.

Οι παράγοντες που ελέγχουν το μέγεθος των επιδράσεων είναι:

- **παράγοντες που είναι συνυφασμένοι με τον σεισμό** ως φυσικό φαινόμενο και σχετίζονται με το μέγεθος του σεισμού, τη θέση της εστίας - το επίκεντρο, το εστιακό βάθος και την απόσταση από το επίκεντρο,
- **γεωλογικοί παράγοντες**, οι οποίοι σχετίζονται με την ποιότητα του εδάφους και των πετρωμάτων που μπορεί να οδηγήσουν σε επιφανειακά ρήγματα, κατολισθήσεις, ρευστοποιήσεις, καθιζήσεις κ.λπ,
- **κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες** που σχετίζονται με την ποιότητα των κατασκευών, τον χρόνο κατασκευής (αντισεισμικός κανονισμός), την ετοιμότητα του πληθυσμού, την ώρα της ημέρας/ημέρα της εβδομάδας/εποχή του έτους, ειδική ημέρα (εργάσιμη ημέρα, αργία, εορτή κ.λπ.).

Η εκδήλωση ενός ισχυρού σεισμού μπορεί να προκαλέσει πολλά προβλήματα στην πληγείσα περιοχή και ιδιαιτερότητες στην αντιμετώπιση του γεγονότος (Ελληνικός Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας)

Πυρκαγιές

Με τον όρο πυρκαγιά χαρακτηρίζουμε την ανεπιθύμητη και ανεξέλεγκτη καύση που οφείλεται στην ανάφλεξη διαφόρων υλικών. Η καύση από ανάφλεξη διαφόρων υλικών είναι μια εξώθερμη χημική αντίδραση κατά την οποία απελευθερώνονται μεγάλα ποσά θερμότητας. Η καύση με ανάφλεξη απαιτεί τη συνύπαρξη καυσίμου, οξυγόνου και

θερμότητας. Η απομάκρυνση ενός μόνο στοιχείου από αυτά έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή της και επομένως σταματά την εξέλιξη της πυρκαγιάς.

Καύσιμα στις δασικές πυρκαγιές θεωρούνται όλα τα είδη οργανικών υλικών φυτικής προέλευσης (οργανικό φυτικό υλικό), νεκρά ή ζωντανά (ξηρά/πράσινα), τα οποία, όταν έρθουν σε επαφή με φλόγα ή σπινθήρα υψηλής θερμοκρασίας, αναφλέγονται παρουσία οξυγόνου. Η ανάφλεξη μπορεί να προκληθεί από φυσικά αίτια (κεραυνός) ή από ανθρώπινη δραστηριότητα. (Ελληνική Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, 2023)

Ο κατάλογος των πιθανών καταστροφών είναι αρκετά μεγάλος. Κάθε χώρα μπορεί να επιλέξει εκείνες που είναι αντιπροσωπευτικές για τις περιοχές της και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως παραδείγματα για να γίνει η διαδικασία μάθησης σχετικά με αυτές.

4.1.4 Κύκλος καταστροφής, κατευθυντήριες γραμμές και επαφές

Η διαχείριση των καταστροφών αποσκοπεί στη μείωση ή την αποφυγή των πιθανών απωλειών από κινδύνους, στην εξασφάλιση άμεσης και κατάλληλης βοήθειας στα θύματα των καταστροφών και στην επίτευξη ταχείας και αποτελεσματικής ανάκαμψης. Ο κύκλος διαχείρισης καταστροφών απεικονίζει τη συνεχή διαδικασία με την οποία οι κυβερνήσεις, οι επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών σχεδιάζουν και μειώνουν τις επιπτώσεις των καταστροφών, αντιδρούν κατά τη διάρκεια και αμέσως μετά από μια καταστροφή και λαμβάνουν μέτρα για την ανάκαμψη μετά την εκδήλωση μιας καταστροφής. Οι κατάλληλες ενέργειες σε όλα τα σημεία του κύκλου οδηγούν σε μεγαλύτερη ετοιμότητα, καλύτερες προειδοποιήσεις, μειωμένη τρωτότητα ή πρόληψη των καταστροφών κατά την επόμενη επανάληψη του κύκλου. Ο πλήρης κύκλος διαχείρισης καταστροφών περιλαμβάνει τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών και σχεδίων, που είτε τροποποιούν τα αίτια των καταστροφών, είτε μετριάζουν τις επιπτώσεις τους σε ανθρώπους, περιουσίες και υποδομές. Οι φάσεις μετριασμού και ετοιμότητας λαμβάνουν χώρα καθώς γίνονται βελτιώσεις στη διαχείριση καταστροφών εν όψει ενός καταστροφικού συμβάντος. Οι αναπτυξιακές εκτιμήσεις διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη συμβολή, στον μετριασμό και την προετοιμασία μιας κοινότητας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση μιας καταστροφής. Καθώς συμβαίνει μια καταστροφή, οι φορείς διαχείρισης καταστροφών, ιδίως οι ανθρωπιστικές οργανώσεις, εμπλέκονται στις φάσεις άμεσης αντιμετώπισης και μακροπρόθεσμης αποκατάστασης. Οι τέσσερις φάσεις διαχείρισης καταστροφών που παρουσιάζονται εδώ δεν συμβαίνουν πάντα, ή με αυτή ακριβώς τη σειρά. Συχνά οι φάσεις του κύκλου επικαλύπτονται και η διάρκεια κάθε φάσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη σοβαρότητα της καταστροφής.

- Μετριασμός- Ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της καταστροφής
Παραδείγματα: οικοδομικοί κώδικες και χωροθέτηση ζωνών- αναλύσεις τρωτότητας- δημόσια εκπαίδευση
- Ετοιμότητα- Σχεδιασμός του τρόπου αντίδρασης
Παραδείγματα: σχέδια ετοιμότητας- ασκήσεις/εκπαίδευση έκτακτης ανάγκης- συστήματα προειδοποίησης
- Αντιμετώπιση- Προσπάθειες για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων που δημιουργούνται από μια καταστροφή
Παραδείγματα: έρευνα και διάσωση- ανακούφιση έκτακτης ανάγκης .
- Ανάκαμψη- Επιστροφή της κοινότητας στην κανονικότητα
Παραδείγματα: προσωρινή στέγαση- επιχορηγήσεις- ιατρική περίθαλψη

Αειφόρος ανάπτυξη

Οι αναπτυξιακές εκτιμήσεις συμβάλλουν σε όλες τις πτυχές του κύκλου διαχείρισης καταστροφών. Ένας από τους κύριους στόχους της διαχείρισης καταστροφών, και ένας από τους ισχυρότερους δεσμούς της με την ανάπτυξη, είναι η προώθηση βιώσιμων μέσων διαβίωσης και η προστασία και αποκατάστασή κατά τη διάρκεια καταστροφών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Όπου επιτυγχάνεται αυτός ο στόχος, οι άνθρωποι έχουν μεγαλύτερη ικανότητα να αντιμετωπίσουν τις καταστροφές και η ανάκαμψή τους είναι ταχύτερη και μακροχρόνια. Σε μια προσέγγιση διαχείρισης καταστροφών με αναπτυξιακό προσανατολισμό, οι στόχοι είναι η μείωση των κινδύνων, η πρόληψη των καταστροφών και η προετοιμασία για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Ως εκ τούτου, οι αναπτυξιακές εκτιμήσεις εκπροσωπούνται έντονα στις φάσεις μετριασμού και ετοιμότητας του κύκλου διαχείρισης καταστροφών. Οι ακατάλληλες αναπτυξιακές διαδικασίες μπορεί να οδηγήσουν σε αυξημένη ευπάθεια σε καταστροφές και σε απώλεια ετοιμότητας για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Μετριασμός

Οι δραστηριότητες μετριασμού εξαλείφουν ή μειώνουν την πιθανότητα εμφάνισης καταστροφών ή μειώνουν τις επιπτώσεις των αναπόφευκτων καταστροφών. Τα μέτρα μετριασμού περιλαμβάνουν οικοδομικούς κώδικες, επικαιροποιήσεις αναλύσεων τρωτότητας, διαχείριση ζωνών και χρήσεων γης, κανονισμούς χρήσης κτιρίων και κώδικες ασφαλείας, προληπτική υγειονομική περίθαλψη και δημόσια εκπαίδευση.

Ο μετριασμός θα εξαρτηθεί από την ενσωμάτωση των κατάλληλων μέτρων στον εθνικό και περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό. Η αποτελεσματικότητά του θα εξαρτηθεί επίσης από

τη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους και τα αντίμετρα που πρέπει να ληφθούν. Η φάση του μετριασμού, και μάλιστα ολόκληρος ο κύκλος διαχείρισης καταστροφών, περιλαμβάνει τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών και σχεδίων που είτε τροποποιούν τα αίτια των καταστροφών είτε μετριάζουν τις επιπτώσεις τους στους ανθρώπους, την περιουσία και τις υποδομές.

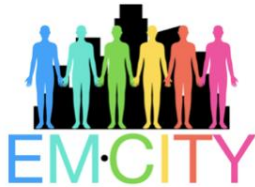
Ετοιμότητα

Ο στόχος των προγραμμάτων ετοιμότητας έκτακτης ανάγκης είναι να επιτευχθεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο ετοιμότητας για την αντιμετώπιση οποιασδήποτε κατάστασης έκτακτης ανάγκης μέσω προγραμμάτων που ενισχύουν την τεχνική και διαχειριστική ικανότητα των κυβερνήσεων, των οργανισμών και των κοινοτήτων. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιγραφούν ως υλικοτεχνική ετοιμότητα για την αντιμετώπιση των καταστροφών και μπορούν να ενισχυθούν με την ύπαρξη μηχανισμών και διαδικασιών αντιμετώπισης, με πρόβες, με την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων στρατηγικών, με την εκπαίδευση του κοινού και με τη δημιουργία συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης. Η ετοιμότητα μπορεί επίσης να λάβει τη μορφή της διασφάλισης ότι διατηρούνται στρατηγικά αποθέματα τροφίμων, εξοπλισμού, νερού, φαρμάκων και άλλων βασικών αγαθών σε περιπτώσεις εθνικών ή τοπικών καταστροφών.

Κατά τη φάση της ετοιμότητας, οι κυβερνήσεις, οι οργανισμοί και τα άτομα αναπτύσσουν σχέδια για τη διάσωση ζωών, την ελαχιστοποίηση των ζημιών από καταστροφές και την ενίσχυση των επιχειρήσεων αντιμετώπισης καταστροφών. Τα μέτρα ετοιμότητας περιλαμβάνουν σχέδια ετοιμότητας, ασκήσεις/εκπαίδευση έκτακτης ανάγκης, συστήματα προειδοποίησης, συστήματα επικοινωνιών έκτακτης ανάγκης, σχέδια εκκένωσης και εκπαίδευση, απογραφές πόρων, καταλόγους προσωπικού/επαφών έκτακτης ανάγκης, συμφωνίες αμοιβαίας βοήθειας και ενημέρωση/εκπαίδευση του κοινού. Όπως και με τις προσπάθειες μετριασμού, οι δράσεις ετοιμότητας εξαρτώνται από την ενσωμάτωση των κατάλληλων μέτρων στα εθνικά και περιφερειακά σχέδια ανάπτυξης. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους και τα αντίμετρα που πρέπει να ληφθούν, καθώς και από το βαθμό στον οποίο οι κυβερνητικές υπηρεσίες, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και το ευρύ κοινό είναι σε θέση να αξιοποιήσουν αυτές τις πληροφορίες.

Ανθρωπιστική δράση

Κατά τη διάρκεια μιας καταστροφής, οι ανθρωπιστικές οργανώσεις καλούνται συχνά να ασχοληθούν με την άμεση αντιμετώπιση και αποκατάσταση. Για να είναι σε θέση να ανταποκριθούν αποτελεσματικά, οι οργανισμοί αυτοί πρέπει να διαθέτουν έμπειρους ηγέτες, εκπαιδευμένο προσωπικό, επαρκή μεταφορική και υλικοτεχνική υποστήριξη, κατάλληλες επικοινωνίες και κατευθυντήριες γραμμές για την εργασία σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Εάν δεν έχουν γίνει οι απαραίτητες προετοιμασίες, οι ανθρωπιστικές οργανώσεις δεν θα είναι σε θέση να καλύψουν τις άμεσες ανάγκες των ανθρώπων.

Αντιμετώπιση

Στόχος της αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης είναι η παροχή άμεσης βοήθειας για τη διατήρηση της ζωής, τη βελτίωση της υγείας και τη στήριξη του ηθικού του πληγέντος πληθυσμού. Η βοήθεια αυτή μπορεί να κυμαίνεται από την παροχή συγκεκριμένης αλλά περιορισμένης βοήθειας, όπως η παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες για τη μεταφορά, την προσωρινή στέγαση και τα τρόφιμα, έως τη δημιουργία ημιμόνιμης εγκατάστασης σε καταυλισμούς και άλλες τοποθεσίες. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει αρχικές επισκευές σε κατεστραμμένες υποδομές. Το επίκεντρο στη φάση της ανταπόκρισης είναι η κάλυψη των βασικών αναγκών των ανθρώπων μέχρι να βρεθούν πιο μόνιμες και βιώσιμες λύσεις. Οι ανθρωπιστικές οργανώσεις έχουν συχνά έντονη παρουσία σε αυτή τη φάση του κύκλου διαχείρισης καταστροφών.

Ανάκαμψη

Καθώς η κατάσταση έκτακτης ανάγκης τίθεται υπό έλεγχο, ο πληγείς πληθυσμός είναι σε θέση να αναλάβει έναν αυξανόμενο αριθμό δραστηριοτήτων με στόχο την αποκατάσταση της ζωής του και των υποδομών που τον υποστηρίζουν. Δεν υπάρχει σαφές σημείο κατά το οποίο η άμεση ανακούφιση μετατρέπεται σε ανάκαμψη και στη συνέχεια σε μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη. Κατά τη διάρκεια της περιόδου ανάκαμψης θα υπάρξουν πολλές ευκαιρίες για την ενίσχυση της πρόληψης και την αύξηση της ετοιμότητας, μειώνοντας έτσι την ευπάθεια. Ιδανικά, θα πρέπει να υπάρξει ομαλή μετάβαση από την ανάκαμψη στη συνεχή ανάπτυξη.

Οι δραστηριότητες αποκατάστασης συνεχίζονται έως ότου όλα τα συστήματα επανέλθουν στο φυσιολογικό ή σε καλύτερο επίπεδο. Τα μέτρα αποκατάστασης, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, περιλαμβάνουν την επαναφορά των ζωτικών συστημάτων υποστήριξης της ζωής στα ελάχιστα πρότυπα λειτουργίας, την προσωρινή στέγαση, την

ενημέρωση του κοινού, την εκπαίδευση σε θέματα υγείας και ασφάλειας, την ανοικοδόμηση, τα προγράμματα συμβουλευτικής και τις μελέτες οικονομικών επιπτώσεων. Οι πόροι και οι υπηρεσίες πληροφόρησης περιλαμβάνουν τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την ανοικοδόμηση και την τεκμηρίωση των διδαγμάτων που αντλήθηκαν.

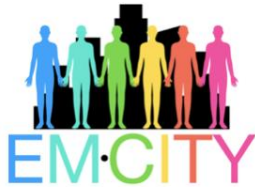
4.1.5 Πώς να συμπεριφέρεστε κατά τη διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης

Οι υπηρεσίες πολιτικής προστασίας δημοσιεύουν μια σειρά από κατευθυντήριες γραμμές που μπορούν να ακολουθήσουν οι πολίτες για την αντιμετώπιση μιας έκτακτης ανάγκης. Αν και υπάρχουν κάποιες γενικές οδηγίες που ισχύουν για όλες τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, υπάρχουν επίσης οδηγίες που αφορούν ειδικά κάθε τύπο έκτακτης ανάγκης, όπως πυρκαγιά, πλημμύρα, σεισμός, θυελλώδεις ανέμους, καύσιμα και κατολισθήσεις. Σε αυτό το σημείο θα συγκεντρωθούν οι γενικές οδηγίες και οι ειδικές οδηγίες ανά περίπτωση, ώστε οι άνθρωποι να μπορούν να εκπαιδευτούν σε αυτές.

Είναι σημαντικό να διακρίνουμε τις "κατευθυντήριες γραμμές για το πώς να ενεργούμε" ανάλογα με τη θέση/εργασία που έχει κάθε μέλος της κοινωνίας. Για παράδειγμα, το τι πρέπει να κάνετε αν είστε γιατρός, διαφέρει από το τι πρέπει να κάνετε αν εργάζεστε σε ένα κατάστημα λιανικής πώλησης. Η διαχείριση ενός ξενοδοχείου γεμάτο με τουρίστες απαιτεί άλλες ενέργειες από ό,τι αν είστε τουρίστας/επισκέπτης. Έτσι, χρησιμοποιώντας παραδείγματα η συζήτηση θα δείξει ότι οι θεωρητικές κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να προσαρμόζονται ανάλογα με τις πραγματικές καταστάσεις και επομένως η συνεχής μάθηση και άσκηση είναι σημαντική. Καθώς οι ασκήσεις είναι το πλησιέστερο μέσο που έχουμε για την προσομοίωση πραγματικών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, θα διερευνηθούν οι τύποι, οι ρόλοι και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

Επίσης, είναι σημαντικό οι εθελοντές πολιτικής προστασίας να γνωρίζουν ότι η δράση και η συμβολή τους έχει συγκεκριμένα όρια, τα οποία καθορίζονται σε κάθε χώρα μέσω της σχετικής νομοθεσίας. Σε αυτό το σημείο μπορούν να αναπτυχθούν οι δράσεις που πραγματοποιούνται από τις εθελοντικές οργανώσεις σε περίπτωση κατάστασης έκτακτης ανάγκης, να παρουσιαστούν παραδείγματα προηγούμενων εκδηλώσεων/ασκήσεων και να υπογραμμιστεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των φορέων ανθρωπιστικής βοήθειας και των αρχών πολιτικής προστασίας. .

4.2 Παραδείγματα δραστηριοτήτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ενότητα πολιτικής προστασίας

Δραστηριότητα 4.1 Κατανόηση της ιεραρχίας και της δομής της πολιτικής προστασίας

Στόχος της δραστηριότητας: να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι με την ιεραρχία και τη δομή της πολιτικής προστασίας στη χώρα τους και να κατανοήσουν τις βασικές οντότητες που εμπλέκονται.

Υλικά/Εξοπλισμός:

- Μεγάλα φύλλα χαρτονιού (Canson) ή χαρτί flip chart
- Πρόσβαση στο Διαδίκτυο

Διάρκεια: 60 λεπτά

Αποτελέσματα της δραστηριότητας:

Γνώση:

- Οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την ιεραρχία και τη δομή της πολιτικής προστασίας στη χώρα τους.
- Θα κατανοήσουν τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των βασικών φορέων που εμπλέκονται στην πολιτική προστασία.
- Οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τα διάφορα σχέδια ή στρατηγικές πολιτικής προστασίας στη χώρα τους.

Δεξιότητες:

- Οι εκπαιδευόμενοι θα αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο και άλλες πηγές για τη συλλογή πληροφοριών.
- Θα βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στην παρουσίαση μέσω ομαδικών παρουσιάσεων, επικοινωνώντας αποτελεσματικά τα ευρήματά τους στο κοινό.

- Οι εκπαιδευόμενοι θα εξασκηθούν στην κριτική σκέψη και ανάλυση, ενώ θα κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση και τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων πολιτικής προστασίας.

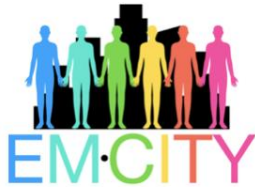
Στάσεις:

- Οι εκπαιδευόμενοι θα αντιληφθούν την σημασία της πολιτικής προστασίας για τη διασφάλιση της δημόσιας ασφάλειας κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- Οι εκπαιδευόμενοι ενδέχεται να αναπτύξουν αίσθημα ευθύνης απέναντι στην κοινότητά τους και προθυμία να συμβάλουν στις προσπάθειες πολιτικής προστασίας.
- Η δραστηριότητα μπορεί να προωθήσει την ομαδική εργασία και τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευομένων, καθώς εργάζονται μαζί σε μικρές ομάδες και συμμετέχουν σε συζητήσεις.

Οδηγίες/προτάσεις:

1. Εισαγωγή (5 λεπτά):
 - Ο εκπαιδευτής εισάγει εν συντομία το θέμα της πολιτικής προστασίας και τη σημασία της για τη διασφάλιση της δημόσιας ασφάλειας κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
 - Τονίστε ότι η δομή της πολιτικής προστασίας μπορεί να διαφέρει από χώρα σε χώρα και από περιοχή σε περιοχή.
2. Σχηματισμός ομάδων (5 λεπτά):
 - Χωρίστε τους εκπαιδευόμενους σε μικρές ομάδες, κατά προτίμηση αποτελούμενες από 3-5 μέλη η καθεμία.
 - Αναθέστε σε κάθε ομάδα ένα συγκεκριμένο θέμα που σχετίζεται με την ιεραρχία και τη δομή της πολιτικής προστασίας με βάση το ισχύον καθεστώς της χώρας.
3. Έρευνα και συζήτηση (20 λεπτά):
 - Δώστε σε κάθε ομάδα ένα μεγάλο χαρτόνι ή χαρτί για flip chart και μαρκαδόρους.
 - Καθοδηγήστε τις ομάδες να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο ως πηγή για να ερευνήσουν και να συγκεντρώσουν πληροφορίες σχετικά με το θέμα που τους έχει ανατεθεί.

- Ενθαρρύνετε τους να εξερευνήσουν επίσημες κυβερνητικές ιστοσελίδες, σχετικά έγγραφα και άλλες αξιόπιστες πηγές για να κατανοήσουν διεξοδικά το θέμα τους.
 - Υπενθυμίστε τους να επικεντρωθούν στην ιεραρχία, τις βασικές οντότητες και τις αρμοδιότητές τους.
4. Ομαδικές παρουσιάσεις (25 λεπτά):
- Μετά τη φάση της έρευνας, δώστε σε κάθε ομάδα 5-7 λεπτά για να παρουσιάσει τα ευρήματά της σε όλη τη συνάντηση.
 - Κάθε ομάδα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει το χαρτόνι ή το χαρτί flip chart για να δημιουργήσει οπτικά βοηθήματα, όπως διαγράμματα ή σημεία αναφοράς, για να απεικονίσει την ιεραρχία και τη δομή της πολιτικής προστασίας σε σχέση με το θέμα της.
 - Ενθαρρύνετε ερωτήσεις και συζητήσεις μετά από κάθε παρουσίαση.
5. Σύνοψη και παρουσίαση της θεωρίας (5 λεπτά):
- Ως εκπαιδευτής, κάντε μια σύντομη περίληψη των βασικών σημείων που παρουσίασε κάθε ομάδα.
 - Τονίστε τα κοινά σημεία και τις διαφορές μεταξύ των οντοτήτων που συζητήθηκαν, υπογραμμίζοντας την αλληλεξάρτηση και τη συνεργασία τους.
 - Παρουσιάστε τη θεωρία που έχετε προετοιμάσει για το συγκεκριμένο κεφάλαιο, ενσωματώνοντας πρόσθετες πληροφορίες και γνώσεις για να ενισχύσετε την κατανόηση των εκπαιδευομένων.

Δραστηριότητα 4.2 Αντιστοίχιση όρου και έννοιας

Στόχος της δραστηριότητας: να βελτιωθεί η κατανόηση των βασικών όρων με την αντιστοίχισή τους με τις σωστές έννοιες και την ενθάρρυνση των εκπαιδευομένων να εξηγήσουν τις έννοιες με δικά τους λόγια.

Διάρκεια: 15-20 λεπτά

Υλικά/Εξοπλισμός:

- Φυλλάδια ή τυπωμένες κάρτες με τους όρους της πολιτικής προστασίας και τη σημασία του κάθε όρου γραμμένα σε κομμάτια χαρτί

Αποτελέσματα της δραστηριότητας:

Γνώση:

- Αυξημένη γνώση της ορολογίας: Οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν βαθύτερη κατανόηση των συγκεκριμένων όρων που καλύπτονται στη δραστηριότητα. Θα μάθουν τους ορισμούς και τις έννοιες των όρων και θα αποκτήσουν γνώση των εφαρμογών τους εντός του θέματος ή του τομέα.

Δεξιότητες:

- Δεξιότητες κριτικής σκέψης: Η δραστηριότητα απαιτεί από τους συμμετέχοντες να αναλύσουν τους όρους και τις σημασίες τους, να τους συγκρίνουν και να τους αντιστοιχίσουν και στη συνέχεια να τους εξηγήσουν με δικά τους λόγια. Αυτή η διαδικασία ενισχύει τις δεξιότητες κριτικής σκέψης τους, καθώς αξιολογούν και συνθέτουν πληροφορίες.
- Δεξιότητες επικοινωνίας: Η εξήγηση των όρων με τα δικά τους λόγια απαιτεί αποτελεσματική επικοινωνία. Οι συμμετέχοντες θα εξασκηθούν στη μεταφορά σύνθετων ιδεών με σαφή και συνοπτικό τρόπο, βελτιώνοντας την ικανότητά τους να εκφράζουν έννοιες σε άλλους.
- Δεξιότητες συνεργασίας: Η δραστηριότητα περιλαμβάνει συχνά ομαδικές συζητήσεις και ανταλλαγή εξηγήσεων. Οι συμμετέχοντες θα αναπτύξουν τις συνεργατικές τους δεξιότητες με την ενεργό συμμετοχή των άλλων, την ακρόαση διαφορετικών οπτικών γωνιών και την αξιοποίηση των γνώσεων του άλλου.

Στάσεις:

- Περιέργεια και προθυμία για μάθηση: Με την ενεργό συμμετοχή στη δραστηριότητα, οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να είναι περίεργοι και πρόθυμοι να μάθουν. Θα αναπτύξουν μια στάση αναζήτησης της γνώσης και της κατανόησης, προωθώντας μια νοοτροπία δια βίου μάθησης.
- Εμπιστοσύνη στη γνώση: Η επιτυχής αντιστοίχιση όρων, η εξήγησή τους και η συμμετοχή σε συζητήσεις θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των συμμετεχόντων στις γνώσεις τους. Θα αναπτύξουν θετική στάση απέναντι στην ικανότητά τους να κατανοούν και να εξηγούν σύνθετες έννοιες.

- Ανοιχτό πνεύμα και σεβασμός στις διαφορετικές προοπτικές: Μέσα από συνεργατικές συζητήσεις, οι συμμετέχοντες θα συναντήσουν διαφορετικές ερμηνείες και εξηγήσεις των όρων. Αυτό μπορεί να προωθήσει μια στάση ανοιχτόμυαλης σκέψης και σεβασμού για τις διαφορετικές προοπτικές, καθώς μαθαίνουν από τους άλλους και εξετάζουν εναλλακτικές απόψεις.
- Αναστοχαστική σκέψη: Η δραστηριότητα προτρέπει τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με την κατανόηση των όρων και των εννοιών τους. Θα αναπτύξουν μια στάση ενδοσκόπησης, αξιολογώντας συνεχώς την κατανόησή τους και αναζητώντας τρόπους βελτίωσης και εμπάθυνσης των γνώσεών τους.

Οδηγίες/προτάσεις:

1. Ετοιμάστε ένα σύνολο από κάρτες flashcards ή τυπωμένες κάρτες, με κάθε κάρτα να περιέχει έναν όρο στη μία πλευρά και την αντίστοιχη σημασία του στην άλλη πλευρά. Βεβαιωθείτε ότι οι όροι και οι έννοιες είναι ανακατεμένες, δημιουργώντας μια πρόκληση για τους εκπαιδευόμενους. Επί της ουσίας, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να αντιστοιχήσουν τον όρο με τη σημασία του όρου.
2. Μοιράστε τις κάρτες τυχαία στους εκπαιδευόμενους.
3. Αναθέστε στους εκπαιδευόμενους να αντιστοιχίσουν ατομικά τους όρους με τις σωστές σημασίες τους, χρησιμοποιώντας τις κάρτες που έχουν στη διάθεσή τους.
4. Μόλις οι εκπαιδευόμενοι ολοκληρώσουν την εργασία αντιστοίχισης, ζητήστε τους να καταγράψουν με δικά τους λόγια την κατανόηση που έχουν για κάθε όρο. Ενθαρρύνετέ τους να σκεφτούν την έννοια που κρύβεται πίσω από κάθε όρο και να την εξηγήσουν όσο το δυνατόν σαφέστερα.
5. Αφού όλοι ολοκληρώσουν τη συγγραφή των εξηγήσεών τους, χωρίστε τους εκπαιδευόμενους σε ζεύγη ή μικρές ομάδες.
6. Ζητήστε από τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τις εξηγήσεις τους για κάθε όρο με τους συνεργάτες τους σε ζευγάρια ή ομάδες. Μπορούν να συζητήσουν τυχόν διαφορές ή ομοιότητες στην κατανόησή τους και να διευκρινίσουν τυχόν παρεξηγήσεις.
7. Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευόμενους να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση και να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον στη βελτίωση των εξηγήσεών τους.
8. Ως ομάδα, συζητήστε από κοινού τους όρους και τις έννοιες, επιτρέποντας σε κάθε εκπαιδευόμενο να μοιραστεί την κατανόηση των εννοιών. Αυτό μπορεί να γίνει επιλέγοντας τυχαία μια κάρτα και ζητώντας από έναν εκπαιδευόμενο να εξηγήσει τον

όρο και την έννοια που συνδέεται με αυτήν. Οι άλλοι εκπαιδευόμενοι μπορούν να προσθέσουν τις ιδέες τους ή να κάνουν ερωτήσεις για περαιτέρω διευκρινίσεις.

9. Διευκολύνετε τη συζήτηση, παρέχοντας πρόσθετες εξηγήσεις ή παραδείγματα, αν χρειαστεί, και διασφαλίζοντας ότι όλοι έχουν κατανοήσει σαφώς κάθε όρο και τη σημασία του.
10. Επαναλάβετε τη δραστηριότητα με διαφορετικά σύνολα όρων και εννοιών, αν θέλετε, για να ενισχύσετε την κατανόηση και να προωθήσετε την ενεργητική μάθηση.

Δραστηριότητα 4.3 Εντοπισμός κινδύνων στην περιοχή παρέμβασης

Στόχος της δραστηριότητας: να ενισχυθεί η κατανόηση των συμμετεχόντων για τους κύριους κινδύνους στην περιοχή παρέμβασης μέσω της ανάλυσης αποκομμάτων εφημερίδων και αναφορών στο διαδίκτυο που σχετίζονται με καταστροφές.

Διάρκεια: Διάρκεια: 30-60 λεπτά.

Υλικά/Εξοπλισμός:

- Αποκόμματα εφημερίδων: Συλλέξτε σχετικά αποκόμματα εφημερίδων που αναδεικνύουν παλαιότερες καταστροφές ή περιστατικά στην περιοχή παρέμβασης. Αυτά τα αποκόμματα θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους συγκεκριμένους κινδύνους και τις επικινδυνότητες που σχετίζονται με την περιοχή.
- Αναφορές στο Διαδίκτυο: Συγκεντρώστε αναφορές ή άρθρα στο διαδίκτυο σχετικά με καταστροφές στην περιοχή παρέμβασης. Οι εκθέσεις αυτές μπορούν να προέρχονται από αξιόπιστες ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, κυβερνητικές πύλες ή ερευνητικούς οργανισμούς. Θα πρέπει να προσφέρουν πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τους κύριους κινδύνους και τις επιπτώσεις τους.
- Τυπωμένα αντίγραφα: Φτιάξτε αντίγραφα των αποκομμάτων των εφημερίδων και των αναφορών στο διαδίκτυο για κάθε ομάδα εκπαιδευομένων. Βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν αρκετά αντίγραφα ώστε κάθε συμμετέχων να έχει πρόσβαση στο υλικό.
- Υλικό ανάγνωσης: Παρέχετε πρόσθετο αναγνωστικό υλικό ή αναφορές που προσφέρουν πληροφορίες για το ιστορικό των τύπων καταστροφών που παρατηρούνται συνήθως στην περιοχή παρέμβασης. Το υλικό αυτό μπορεί να περιλαμβάνει βιβλία, ερευνητικές εργασίες ή σχετικά τμήματα από εκπαιδευτικά εγχειρίδια.
- Υλικό γραφής: Προμήθεια στυλό, μολυβιών, μαρκαδόρων ή οποιουδήποτε άλλου εργαλείου γραφής που μπορεί να χρειαστούν οι συμμετέχοντες για να κρατήσουν

σημειώσεις ή να σχολιάσουν τα αποκόμματα εφημερίδων και τις αναφορές στο διαδίκτυο.

- Flipchart ή πίνακας: Χρησιμοποιήστε ένα flip chart ή έναν πίνακα για να διευκολύνετε τις ομαδικές συζητήσεις και να καταγράψετε τους κύριους κινδύνους που εντοπίστηκαν από κάθε ομάδα.
- Υλικό παρουσίασης: Εάν ο εκπαιδευτής σκοπεύει να παρουσιάσει μια γενική θεωρία πριν από τη διανομή των αποκομμάτων εφημερίδων και των αναφορών στο διαδίκτυο, βεβαιωθείτε ότι είναι διαθέσιμο το απαραίτητο υλικό παρουσίασης, όπως διαφάνειες ή φυλλάδια.
- Ομαδοποίηση υλικών: Παρέχετε υλικά που βοηθούν στο σχηματισμό μικρών ομάδων, όπως χρωματιστές κάρτες ή ετικέτες ονομάτων, για να διασφαλίσετε μια οργανωμένη και αποτελεσματική διαδικασία σχηματισμού ομάδων.
- Οπτικοακουστικός εξοπλισμός (προαιρετικά): Εάν ο εκπαιδευτής επιθυμεί να ενισχύσει την παρουσίαση με οπτικοακουστικά στοιχεία, όπως βίντεο ή εικόνες, βεβαιωθείτε ότι είναι διαθέσιμος ο απαραίτητος εξοπλισμός, όπως προβολέας ή οθόνη.

Αποτελέσματα της δραστηριότητας:

Γνώση:

- Αυξημένη ευαισθητοποίηση: Οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τους συγκεκριμένους κινδύνους που επικρατούν στην περιοχή παρέμβασης. Θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τα είδη των καταστροφών που έχουν συμβεί στο παρελθόν και τους πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με την περιοχή.
- Κατανόηση των αιτιών και των επιπτώσεων: Οι συμμετέχοντες θα αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση των αιτιών και των επιπτώσεων των διαφόρων καταστροφών αναλύοντας παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο. Θα μάθουν για τους παράγοντες που συμβάλλουν στην εμφάνιση καταστροφών και τις συνέπειες που έχουν στην περιοχή παρέμβασης και τους κατοίκους της.

Δεξιότητες:

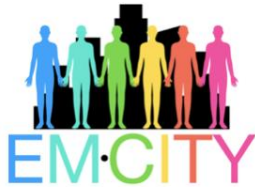
- Αναλυτικές ικανότητες: Οι συμμετέχοντες θα ενισχύσουν τις αναλυτικές τους δεξιότητες εξετάζοντας κριτικά αποκόμματα εφημερίδων και αναφορές στο διαδίκτυο. Θα μάθουν να εξάγουν σχετικές πληροφορίες, να εντοπίζουν μοτίβα και

να κάνουν συνδέσεις μεταξύ διαφορετικών πηγών για να εντοπίσουν τους κύριους κινδύνους στην περιοχή παρέμβασης.

- Ερευνητικές δεξιότητες: Η ενασχόληση με αποκόμματα εφημερίδων και αναφορές στο διαδίκτυο θα βελτιώσει τις ερευνητικές δεξιότητες των συμμετεχόντων, καθώς θα περιηγούνται και θα αναλύουν διάφορες πηγές πληροφοριών. Θα μάθουν πώς να εξάγουν πολύτιμα δεδομένα και πληροφορίες από αυτές τις πηγές.
- Δεξιότητες επικοινωνίας: Μέσα από ομαδικές συζητήσεις και παρουσιάσεις, οι συμμετέχοντες θα αναπτύξουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες. Θα μάθουν να διατυπώνουν τα συμπεράσματά τους, να εκφράζουν τις ιδέες τους με σαφήνεια και να συμμετέχουν ενεργά σε συζητήσεις με τους συνομηλίκους τους.
- Δεξιότητες αξιολόγησης κινδύνων: Οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν δεξιότητες εκτίμησης των κινδύνων που συνδέονται με διάφορες καταστροφές. Θα μάθουν να αξιολογούν τη σοβαρότητα και την πιθανότητα δυνητικών κινδύνων, επιτρέποντάς τους να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση των καταστροφών και τις στρατηγικές μετριασμού τους.

Στάσεις:

- Προληπτική νοοτροπία: Η ενασχόληση με πραγματικά παραδείγματα καταστροφών θα ενισχύσει την προληπτική νοοτροπία των συμμετεχόντων. Θα αναγνωρίσουν τη σημασία της προληπτικής δράσης στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των καταστροφών.
- Ενσυναίσθηση και συμπόνια: Μέσα από την ανάλυση αποκομμάτων εφημερίδων και αναφορών στο διαδίκτυο, οι συμμετέχοντες θα αναπτύξουν ενσυναίσθηση και συμπόνια για όσους πλήττονται από καταστροφές. Θα κατανοήσουν τη σημασία της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης καταστροφών για την ελαχιστοποίηση του ανθρώπινου πόνου.
- Συνειδητοποίηση της ευθύνης: Οι συμμετέχοντες θα αναπτύξουν αίσθημα ευθύνης για τη διαχείριση και τον μετριασμό των καταστροφών στην περιοχή παρέμβασης. Θα αναγνωρίσουν το ρόλο τους στη δημιουργία ασφαλέστερων κοινοτήτων και στην προώθηση της ανθεκτικότητας απέναντι στις καταστροφές.
- Εκτίμηση της ομαδικής εργασίας: Με την εργασία σε μικρές ομάδες, οι συμμετέχοντες θα εκτιμήσουν την αξία της ομαδικής εργασίας για την ανάλυση και την κατανόηση των κινδύνων στην περιοχή παρέμβασης. Θα αναγνωρίσουν τη

σημασία της συνεργασίας και της συλλογικής προσπάθειας για την αντιμετώπιση σύνθετων προκλήσεων.

Οδηγίες/προτάσεις:

1. Παρουσίαση της γενικής θεωρίας: Ο εκπαιδευτής θα παράσχει μια επισκόπηση της γενικής θεωρίας που σχετίζεται με την περιοχή παρέμβασης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη συζήτηση της γεωγραφικής θέσης, του κλίματος, των ιστορικών δεδομένων για προηγούμενες καταστροφές και τυχόν ειδικών κινδύνων που σχετίζονται με την περιοχή.
2. Συλλογή αποκομμάτων εφημερίδων και αναφορών στο διαδίκτυο: Πριν από την εκπαιδευτική συνεδρία, ο εκπαιδευτής θα πρέπει να συγκεντρώσει μια επιλογή αποκομμάτων εφημερίδων και αναφορών στο διαδίκτυο που αναδεικνύουν διάφορες καταστροφές που έχουν συμβεί στην περιοχή παρέμβασης. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν φυσικές καταστροφές, όπως πλημμύρες, σεισμούς, πυρκαγιές, ή καταστροφές που προκαλούνται από τον άνθρωπο, όπως βιομηχανικά ατυχήματα ή βλάβες υποδομών.
3. Διανομή υλικών: Ο εκπαιδευτής θα διανείμει τα αποκόμματα των εφημερίδων και τις αναφορές στο διαδίκτυο μεταξύ των συμμετεχόντων, διασφαλίζοντας ότι κάθε μικρή ομάδα θα λάβει ένα διαφορετικό σύνολο υλικών.
4. Ομαδική συζήτηση: Οι συμμετέχοντες θα σχηματίσουν μικρές ομάδες και θα διαβάσουν τα αποκόμματα εφημερίδων και τις αναφορές στο διαδίκτυο που τους έχουν ανατεθεί. Θα συζητήσουν και θα αναλύσουν τις πληροφορίες για να εντοπίσουν τους κύριους κινδύνους που υπάρχουν στην περιοχή παρέμβασης. Ενθαρρύνετε τους να εξετάσουν τα αίτια, τις επιπτώσεις και τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με κάθε καταστροφή.
5. Παρουσίαση των ευρημάτων: Κάθε μικρή ομάδα θα παρουσιάσει τα ευρήματά της στην ευρύτερη ομάδα. Θα μοιραστούν τους κύριους κινδύνους που εντόπισαν, υποστηρίζοντας τα σημεία τους με στοιχεία από τα αποκόμματα των εφημερίδων και τις αναφορές στο διαδίκτυο. Ο εκπαιδευτής μπορεί να διευκολύνει μια συζήτηση για να συγκρίνει και να αντιπαραβάλει τους κινδύνους που εντόπισαν οι διάφορες ομάδες.

6. Αναστοχασμός και συζήτηση: Μετά τις παρουσιάσεις, ο εκπαιδευτής θα ηγηθεί μιας αναστοχαστικής συζήτησης, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις σκέψεις και τις ιδέες που αποκόμισαν από τη δραστηριότητα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη συζήτηση για τη σοβαρότητα των κινδύνων που εντοπίστηκαν, τις πιθανές στρατηγικές μετριασμού και τη σημασία της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης καταστροφών στην περιοχή παρέμβασης.

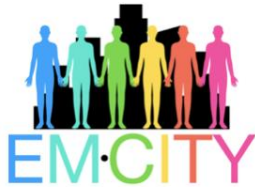
4.3 Δραστηριότητα αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης βάσει σεναρίου

Σκοπός της δραστηριότητας: να ενισχυθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητες των συμμετεχόντων σε θέματα αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης, παρουσιάζοντάς τους διάφορα σενάρια κινδύνου και επιτρέποντάς τους να αναλύσουν και να συζητήσουν τις κατάλληλες ενέργειες που πρέπει να αναλάβουν σε κάθε κατάσταση.

Διάρκεια: 30-60 λεπτά

Υλικά/Εξοπλισμός:

- Σενάρια: Πρόκειται για περιγραφές ή προσομοιώσεις καταστάσεων διαφόρων κινδύνων, όπως πλημμύρες, πυρκαγιές, σεισμοί κ.λπ. Τα σενάρια αυτά θα πρέπει να γράφονται ή να εκτυπώνονται και να διανέμονται στους συμμετέχοντες.
- Υλικό γραφής: Οι συμμετέχοντες θα χρειαστούν στυλό ή μολύβια και χαρτί για να γράψουν τις απαντήσεις τους ή να συζητήσουν τις απαντήσεις τους σε μικρές ομάδες.
- Υλικό παρουσίασης: Ο εκπαιδευτής μπορεί να χρησιμοποιήσει εποπτικά μέσα ή βιντεοπροβολέα για να παρουσιάσει τη σωστή αντιμετώπιση για κάθε σενάριο. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαφάνειες, διαγράμματα ή βίντεο που απεικονίζουν τις συνιστώμενες ενέργειες.
- Προαιρετικά επιπλέον υλικά: Ανάλογα με τη φύση των σεναρίων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν πρόσθετα σκηνικά ή υλικά για να ενισχυθεί ο ρεαλισμός ή η εμπλοκή της δραστηριότητας. Για παράδειγμα, εάν συζητείται ένα σενάριο πυρκαγιάς, ο εκπαιδευτής μπορεί να συμπεριλάβει έναν πυροσβεστήρα για να επιδείξει τη σωστή χρήση του.
- Χρονοδιακόπτης ή ρολόι: για να παρακολουθείτε το χρόνο που διατίθεται για κάθε σενάριο και να διασφαλίζετε ότι η δραστηριότητα θα παραμείνει εντός χρονοδιαγράμματος.
- Προαιρετικός οπτικοακουστικός εξοπλισμός: Εάν ο εκπαιδευτής θέλει να ενσωματώσει στοιχεία πολυμέσων ή να παρουσιάσει υλικό από την πραγματική ζωή

που σχετίζεται με καταστροφές, μπορεί να απαιτείται οπτικοακουστικός εξοπλισμός, όπως ηχεία ή τηλεόραση.

Τα αποτελέσματα της δραστηριότητας:

Γνώση:

- Αυξημένη κατανόηση των διαφόρων κινδύνων: Οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με διάφορους τύπους καταστροφών, όπως πλημμύρες, πυρκαγιές, σεισμούς κ.λπ., συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών, των αιτιών και των πιθανών συνεπειών τους.
- Γνώση των κατάλληλων ενεργειών: Οι συμμετέχοντες θα μάθουν τη σωστή αντιμετώπιση ή αντίδραση για κάθε σενάριο που παρουσιάζεται κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας. Θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τα πρωτόκολλα ασφαλείας, τις διαδικασίες έκτακτης ανάγκης και τις αποτελεσματικές στρατηγικές για τον περιορισμό των κινδύνων σε διάφορες επικίνδυνες καταστάσεις.

Δεξιότητες:

- Δεξιότητες λήψης αποφάσεων: Μέσω της ανάλυσης και της συζήτησης των σεναρίων, οι συμμετέχοντες θα αναπτύξουν τις ικανότητές τους στη λήψη αποφάσεων αξιολογώντας την κατάσταση, εντοπίζοντας τους πιθανούς κινδύνους και καθορίζοντας την καταλληλότερη πορεία δράσης.
- Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων: Οι συμμετέχοντες θα εξασκηθούν στις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων εξετάζοντας διάφορους παράγοντες και περιορισμούς σε κάθε σενάριο και βρίσκοντας πρακτικές και αποτελεσματικές λύσεις.
- Δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας: Η δραστηριότητα ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις απόψεις, τις γνώμες και τις προτεινόμενες δράσεις τους μέσα στις μικρές τους ομάδες. Θα αναπτύξουν δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας, ενεργητικής ακρόασης και ομαδικής εργασίας κατά τη συζήτηση και την επίτευξη συναίνεσης σχετικά με την κατάλληλη αντίδραση για κάθε σενάριο.

Στάσεις:

- Αυξημένη ετοιμότητα: Στόχος της δραστηριότητας είναι να ενισχύσει το αίσθημα ετοιμότητας και προληπτικής νοοτροπίας μεταξύ των συμμετεχόντων. Θα αναπτύξουν αυξημένη ευαισθητοποίηση για τους πιθανούς κινδύνους και τη σημασία της προετοιμασίας για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

- Αυτοπεποίθηση στο χειρισμό επικίνδυνων καταστάσεων: Συμμετέχοντας σε συζητήσεις που βασίζονται σε σενάρια και μαθαίνοντας τη σωστή αντιμετώπιση, οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν αυτοπεποίθηση ως προς την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται κατάλληλα σε πραγματικές επικίνδυνες καταστάσεις.
- Συνείδηση ασφάλειας: Η δραστηριότητα προωθεί μια κουλτούρα συνείδησης ασφάλειας, τονίζοντας τη σημασία της προτεραιότητας της προσωπικής ασφάλειας και της ασφάλειας των άλλων κατά τη διάρκεια έκτακτων περιστατικών.
- Τα αποτελέσματα αυτά συμβάλλουν στον εξοπλισμό των συμμετεχόντων με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση επικίνδυνων καταστάσεων, την αυτοπροστασία τους και ενδεχομένως τη διάσωση ζωών.

Οδηγίες/προτάσεις:

1. Παρουσιάστε τη δραστηριότητα: Εξηγήστε στους συμμετέχοντες ότι θα συμμετάσχουν σε μια σεναριακή δραστηριότητα για να ελέγξουν τις γνώσεις τους και τις δεξιότητές τους στη λήψη αποφάσεων σε διάφορες επικίνδυνες καταστάσεις.
2. Δώστε τα σενάρια: Παρουσιάστε ένα προς ένα τα προετοιμασμένα σενάρια, περιγράφοντας την κατάσταση και τους πιθανούς κινδύνους που ενέχονται. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε πραγματικά παραδείγματα ή να δημιουργήσετε φανταστικά σενάρια ανάλογα με το πλαίσιο της εκπαίδευσης.
3. Ατομικές απαντήσεις: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να γράψουν ατομικά τι πιστεύουν ότι πρέπει να γίνει σε κάθε σενάριο. Ενθαρρύνετε τους να εξετάσουν τις άμεσες ενέργειες, δίνοντας προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων.
4. Ομαδική συζήτηση: Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες (3-5 μέλη ανά ομάδα) και ζητήστε τους να μοιραστούν τις απαντήσεις τους και να συζητήσουν το σκεπτικό των επιλογών τους. Αφήστε αρκετό χρόνο σε κάθε ομάδα για να συζητήσουν και να καταλήξουν σε συναίνεση σχετικά με τον καλύτερο τρόπο δράσης.
5. Παρουσίαση της σωστής αντιμετώπισης: Καλέστε κάθε ομάδα να μοιραστεί τις απαντήσεις και το σκεπτικό της. Διευκολύνετε τη συζήτηση για να διερευνήσετε τις διαφορετικές προοπτικές και προσεγγίσεις. Μόλις οι ομάδες παρουσιάσουν τις απαντήσεις τους, δώστε τη σωστή αντιμετώπιση για κάθε σενάριο. Εξηγήστε τους λόγους πίσω από τις σωστές ενέργειες και αντιμετωπίστε τυχόν παρανοήσεις ή αβεβαιότητες που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης.
6. Αναστοχασμός και ενημέρωση: Διευκολύνετε μια συνεδρία απολογισμού για να ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τη δραστηριότητα. Συζητήστε τις προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν, τα διδάγματα που αποκομίστηκαν και τυχόν νέες γνώσεις που αποκτήθηκαν σχετικά με την αντιμετώπιση έκτακτης ανάγκης σε επικίνδυνες καταστάσεις.

7. Συνοψίστε τα βασικά συμπεράσματα: Ολοκληρώστε τη δραστηριότητα συνοψίζοντας τα βασικά συμπεράσματα από τα σενάρια και τονίζοντας τη σημασία της ετοιμότητας, της αποτελεσματικής λήψης αποφάσεων και της συνεργασίας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Σημείωση: Είναι σημαντικό να δοθεί προτεραιότητα στην ασφάλεια κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας. Ξεκαθαρίστε ότι οι συζητήσεις και τα σενάρια προορίζονται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και οι συμμετέχοντες δεν πρέπει να θέτουν τον εαυτό τους ή άλλους σε κίνδυνο επιχειρώντας επικίνδυνες ενέργειες σε πραγματικές καταστάσεις.

4.3 Χρήσιμοι σύνδεσμοι

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/national-disaster-management-system/greece_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/national-disaster-management-system/italy_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/national-disaster-management-system/turkiye_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/national-disaster-management-system/republic-cyprus_en

<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/civil-protection.html>

<https://unsdg.un.org/resources/un-common-guidance-helping-build-resilient-societies>

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en

4.4 Αξιολόγηση

Μπορεί να είναι ανώνυμη και να γίνεται:

A. Πριν από την ενότητα, ανακοινώνοντας μόνο τον τίτλο ή/και τους στόχους και έπειτα ρωτώντας τους συμμετέχοντες γραπτώς ή προφορικώς να δηλώσουν:

- 3 πράγματα που αναμένουν να μάθουν απο την ενότητα.

B. Μετά την ενότητα θα μπορούσατε και πάλι να ρωτήσετε τους συμμετέχοντες γραπτώς ή προφορικώς να δηλώσουν:

- 3 πράγματα που νιώθουν ότι έμαθαν / αποκόμισαν απο την ενότητα
- 2 θεματικές/ στοιχεία που βρήκαν τα πιο ενδιαφέροντα
- 1 πράγμα που θα μπορούσε να βελτιωθεί / προστεθεί

